

STUDENTS

IZNAK 2 REIZES MĒNESI

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

NUMURS MAKSĀ 20 SANT.

K. Branta un K. Upeslejas nodibināts 1922. gadā.

Redakcija un kantoris

Rīgā, Basteja bulv. № 11, dzīv. 15 (ieeja no Valdemāra ielas). Runas stundas: svētdienās no 10—11, pirmdienās no 16—17.

Pasta adrese: Rīgā, Pasta kaste № 70. Sludinājumu maksa: priekšpusē 90 sant., tekstā 60 sant., sludin. daļa 20 sant., par peltīrindīnu + 5% sludināj. nodoklis.

Gada abonements: Ls 4.—.

№ 135.

Ceturtdien, 8. martā, 1928.

VI. ak. g.

Pret gara kūtrību un pagurumu!

Mēs rādam tikai ceļu atpakaļ.

Triju lielceļu krustojumā apstājās jājējs, lastdams verstes staba uzrakstus: „Izejas tev vairs nav! Jāsi taisni — piedzīvosi nelaimi. Jāsi pa labi — mīrs zirgs; pa kreisi — zirgs un jājējs abi.“ Ceļotājs, kurš bija devies apbrīnot pasaules plašumu, apstājās, šaubījās, britiņu padomāja un tad — griezās atpakaļ...

Kad latvju jaunā paaudze citreiz sāka spirtāki plāst savus gara dzīves spārnus un izglītības tieksmju dzīta nonāca svešā pilsētā — Tērbatā, arī viņa tad nokļuva sadzīves ceļu, ierašu un uzskatu krustceļos. Redzēja, lasīja biedinošos uzrakstus un liela daļa no viņas apstājās, šaubījās, domāja, līdz pamazām sāka griezties atpakaļ. Pietrūka drosmes radīt ko ipatnēju un patstāvīgu blakus svešajām, bet stiprajām ierāšām, panest zaimus, grūtumus un zaudējumus. Viegļāk tak bija atdarināt bālu kopiju, uzlikt svešu masku sejai un sacensties ar oriģinālu tās nēsāšanā.

Tikai retam radās drosmē uzrakstīt uz sava dzīvokļa durvīm vārdu „latvietis“, cīnīties un ugunīgiem vārdiem ievadīt jaunu laikmetu latvju tautas vēsturē. Palikt par tautiskās kustības praviešiem un pirmiem vadītājiem, lai latvju — zemnieku tautai rādītu ceļu uz patstāvīgu eksistenci.

Tie, kuņi nonāca Pēterpilī vai Maskavā, arī sākumā meklēja, maldījās, līdz kamēr viņus sugestēja apkārtnes iespaidi. Līdz kamēr arī tie apvilka kreklus, apsēja jostas, pārļaida matus apkaklei un staigāja apkārt ar rūgtumu un mūžīgu nemieru sirdī. Nespēks izšķīrties vajadzīgā brīdī, neuzņēmība — tie bija viņiem itkā citreizējās dekabristu „stāvošās“ revolūcijas mantojums.

Zināms, būtu vienpusīgi apgalvot, ka šādu maldīšanās ceļu te gāja visi. Dažas kuplas un zaļas virsotnes pacēlās no šī tīreļa, lai šalktu jaunu dziesmu savai tautai.

Reiz tomēr mēs bijām patstāvīga ceļa gējēji, kuņi nebaidās ne no kādiem biedinošiem uzrakstiem un brīdinājumiem. Tas bija tad, kad Ventas krastos plūda ērgļu asinis, kuņi meklēja un atrada ceļu brīvībai un patstāvībai. Bet tā jau bija vairāk fiziska enerģija, uzvarētās tautas pirmatnējā spēka uzplūdums, kuņš tiecās pārvarēt uzvarētājus. Šai enerģijai izsīkstot atkal nebija rezervē vajadzīgās garīgās enerģijas, uzskatu ziņā drošās ceļa iešanas uz priekšu. Gapie klausu un verdzības laiki mūsu apziņā gan ir ieaudzējuši zināmu izturību un spītību fiziskā ziņā, bet kaitējuši tieši mūsu uzskatu noteiktībai.

Vai visa mūsu tagadējā dzīve nav sākumā meklēšanās, puslīdz strauja uz priekšu iešana, tad pamazām gurdēnušas, domīgums un atpakaļ iešana. lai atkal uzsāktu jaunu meklējumu gājienu? — Viens valdošais politisks vai sabiedriskais virziens ir eksperimentējis un vadījis darbu līdz zināmai vietai. Tad pēkšņi otrs kļuvis par valdošo, ieraudzījis krustceļa biedinošas zīmes pametis vai grozījis iesāktu un rezultātā — ir iets ceļš atpakaļ.

Līdzīga nepastāvība un nenoteiktība ir arī jaunatnes tagadējo uzskatu krustceļos. — Pa labi vēl arvienu velti skatīt drošu iešanu uz priekšu. To vietā joprojām redz vecā un svešā atdarināšanu, vai jājēja vārdiem runājot, — mīrst zirgs, ar kuņi turpināt tālāko ceļu. Vidū — tur solās izlīdzināt labās un kreisās puses kļūdas,

nemierā gan ar vienu, gan ar otru, bet „stāvošā“ revolūcija nezin ko iesākt. Un notiek nelaime — zirgs nevarīgi klūp, iekams viņš spējis pat atgriezties.

Tad pa kreisi. Tur ceļš sāks ar lielu bravuru, skaļu troksni un beidzot pat ar visai ekstravagantiem aulekšiem. Bet uz kurieni? — Uz turieni, kurp straujie jājēji ja nu ne gluži gājuši bojā, tak atgriezušies atpakaļ pavisam mazi un vājināti.

Līdz šim mēs esam rādījuši un gājuši tikai ceļu atpakaļ. Kad beidzot reiz sāksim iet arī uz priekšu?

Dažus ceļa gājējus tomēr redzam, kuņi brīvi no balām kopijām, „stāvošām“ revolūcijām un neprātīgiem aulekšiem, ir sākuši droši iet savu ipatnējo latvisku ceļu. Un tas mums liek cerēt, ka nonākdami krustceļos, lastdāmi biedinošos uzrakstus un redzēdami bēdīgos piemērus, viņi nemeklēs izeju — tikai atpakaļ ejot.

Heinrichs Zariņš.

Vai mūsu jaunatne attaisno uz viņu liktās cerības?

Ik dienas, atrodoties jaunatnes vidū, domu izmaiņā, mēs pietiekoši esam ar to iepazinušies, lai drikstētu jautāt: vai mūsu jaunatne attaisno uz viņu liktās cerības?

Katrā valstī jaunatne ir tā tautas daļa, kuņai iepriekšējās paaudzes nodod savu garīgo un materiālo mantojumu, lai uz tā celtu jaunu, bagātu gara dzīvi. Es vēl reiz pastripoju — bagātāku gara dzīvi, jo katra individa un sabiedrības ideāls ir — kļūt pilnīgam. Šis sapnis mūsu tautā ilgi ir lolots. Lai atceramies tikai tautas atmodas laikmetu un viņa darbiniekus, lai atceramies neseno brīvības cīņu cīnītājus — viņu lozungi bij tautas brīvība, bet brīvība taču ir tā, kas gatavo ceļu pilnībai. Mūsu dienu jaunatnē mēs tamlīdzīgu lozungu neatrodam.

Ja mūsu priekšgājēja jaunatne bij tā, kas piedalījās tautas brīvības iekarošanā, tad mūsdienu jaunatnei ir jābūt tai, kas ceļ uz šīs brīvības pamatiem jaunu, gaišāku gara pasauli. Vai mūsu jaunatne šo brīvību pilnā mērā izmanto? Jāsaka, kā nē. Fakti, ko sniedz mūsu jaunatnes dzīve, to neapstiprina. Nemaz jau nerunājot par mūsu mazāk izglīto to jaunatni, bēdīgos piemērus sastopam arī akadēmiskās jaunatnes starpā, kur to varējām gaidīt ar pilnu tiesību. Maz mūsu studējošā jaunatnē redz priekšzīmīgus, pamācošus piemērus un, ja tādi arī būtu, tad tie nekad nav tik tāli skanoši, kā nosodāmie darbi. Tāpēc arī plašās tautas aprindās latvju students ir zaudējis cieņu. Ja nu tā, tad taču gribot, negribot jājautā, vai attaisnojas tās cerības, kas liktas uz mūsu jaunatni? Un cik tas bēdīgi arī nebūtu, jāsaka — nē. Kāpēc? Un es atkarātošu to pašu domu, kādu uzstādīja 1923. g. sabiedriskā tiesā par latvju jaunatni, proti, ka tagadnes jaunatne neparāda ideālistiska. Lai gan latviem ir 5000 (tagad ap 7000) studentu un daudz citu intelligentu jaunekļu, priekšlasījumi un citādi idejiski izrikojumi notiek ļoti reti. Idejiskās darbības vietā stājies materiālisms. Visu prasa tikai no valsts.

Bet kur negrib ziedoties, uzpurēties, tur valstij jāiet bojā. Un ja paskatāmies mūsu jaunatnes dzīvē, vai tad neredzam, ka šī apsūdzība ir pamatota? Ja mums ir dota brīvība un patstāvība, tad ne tādēļ, lai mēs atdusētos uz to censoņu lauriem, kuņi ziedojuši savu dzīvi un dzīvību šo dārgumu dēļ, bet

gan, lai veidotu savu iekšējo dzīvi, lai audzinātu stipru sevi un savu tautu. Bet to mēs nesaskatām. Nopietnu pārdomu vakarus aizvieto vieglas izpriecas; dejas grīdas lūzt no apmeklētājiem, bet mākslas izstādes cinās par eksistenci. Krogi izplatās kā epidēmija, bet biedrībām trūkst darbinieku — jāslēdz.

Tie ir fakti, ko dzīve apstiprina. Un kādu valodu viņi runā? —

Noslēdzoties 1927. gadam, avizes mums ziņoja, ka pag. gadā patērēts spirts par 26 milj. Neviens nenoliegs, ka arī mūsu jaunatne tur ir ziedojuši ievērojamu daļu un reizā ar to nodevusi liecību par savu garīgo bankrotu. Var teikt, ka summas, kuņas rāda, cik daudz spirta ir patērēts, reizā rāda arī garīgo un materiālo sabrukumu. Un kamēr šīs summas nenoslīdēs līdz nullei, mūsu tauta un sevišķi jaunatne nevar uz sevi būt lepna. Es vairāk faktu nepievedīšu. Teiktais jau skaidri rāda tagadējo un nosaka arī turpmāko ceļtas neved pie pilnības. Tie ir fakti, kas iezīmē mūsu jaunatnei bēdīgu nākotni. Es neapgalvoju, ka sacītais attiecas uz visiem, bet tā jaunatnes daļa, kuņai šie darbi nav sveši, ir pietiekoši liela, lai pie viņas kaut cik uzkavētos.

Vai tādēļ tautai ir brīvība izcīnīta, lai uz viņas plauktu tik neglīti ziedi? Nē. Viņa bij domāta dziļākai gara dzīvei; dzīvei, kuņa attaisnotu šo dārgo maksājumu.

Kr. Valdemārs ir sacījis: „Sparta un izturība priekš vispārīgiem mērķiem — ir lietas, kuņas mums tik ļoti vajadzīgas“, bet mūsu jaunatnē taisni viņu trūkst.

Liels ļaunums ir arī tas, ka jaunatne savas kļūdas negrib atzīt, bet kas savas kļūdas neatzīst, tas skaita sevi par pilnīgu un pilnīgam taču nav nekas ko labot. Tāpēc katram ir jāmēģina dziļāk sevi ieskatīties, saskatīt savas vājās puses un pūlēties tās novērst. Ja mēs atzīstam to, ka mūsu mērķis ir tuvoties pilnībai, tad skaidrs, ka lielai jaunatnes daļai ir jāatstāj līdzšinējie ceļi un jāmeklē jauni, kuņi nedrīkst iet caur šauru materiālismu un dzīves seklumu. Katram ir jānes sevi ilgas pēc kautkā augstāka, gaišāka, jo „ilgas pēc gaismas ir dzīves bauslis.“ (H. Ibsens).

Jānis Rutkis.

Mūsaiķu garīgā paguruma cēloņi.

(Radiolēkija — garīgā nedēļa.)

Vispirms lai jautājam, vai mūsu laikos tiešām ir novērojams pagurums garīgajā dzīvē? Vai ir pareizi un attaisnojami, ja garīgās audzināšanas nedēļā runājam par garīgo pagurumu? Varbūt, ka tāda paguruma nemaz nav, un tādējādi mēs tikai gluži veltīgi laužam dienas valējās durvis! Varbūt, ka mūsu dienas novērojama taisni rosība, žirgtums, sevišķa dzīvība, un ja tā, tad, varbūt, mūsaiķu rosība tālu pārspēj agrāko laiku garīgo žirgtumu. Bet ja arī tas tā nebūtu, varbūt, tagadējais pagurums nemaz nav tik liels, ka par viņu vajadzētu runāt un veltīgi uztraukties.

Jā, gluži pareizi, mūsu dzīvei nevar noliegt zināmu dzīvību un žirgtumu, bet šī dzīvība un steiga, diemžēl, nepiedērgarīgajai dzīvei. Mūsaiķu drudzainā dzīve ir mūsu materiālā un jūtekliskā dzīve, kam ar garu nav nekā kopēja. Citādi sakot, tagadējā dzīve ir vairāk baudu, izpriecu, jūteklisko kaislību iemiesojums, nekā gara izteiksme, nekā

Nāk. „Studenta“ nrs būs pa-
plašināts un iznāks piektdien,
23. martā.

dvēseles spēku uzliesmojums. Dru-
džainība, steiga, kuņada, ir nevis gara,
bet miesas dzīvē: tagad dzīvība ir gan
miesā, bet nevis garā. Gars ir paguris,
uzvarējusi miesa; gars ir nespēcīgs,
ligsmo un dejo vienīgi miesa.

Tagad pajautāsim, kur un kādas ir
tās parādības, kas apliecina gara pa-
gurumu, lai pēc tam uzlādītu to cē-
loni, kas šās parādības izsauc.

Vispirms dažus vārdus par ģimēni.
Nevienam apstākļu pazinējam nav no-
slēpums, ka ģimene irst, bet ģimene
irst tamdēļ, ka cilvēki aizmirst ģimenes
galveno tikumu — mīlestības vien-
īgumu, ko var izteikt šādos vārdos:
Ista un patiesā mīlestība
var būt tikai uz vienu cil-
vēku un vienu reizi mūžā.

Tagadējie cilvēki pamazām, bet neat-
laidīgi, iegrimst maldīgajā pārliecībā,
ka mīlēt var bezgala daudz citu pre-
tējā dzimuma cilvēku, ka mīlestību var
tāpat novilkt un uzvilkt kā savas drā-
nas. Tā tas, protams, nav. Ģimēnē
otrais cilvēks nav tas pats, kas svārki,
ko pēc vajadzības var novilkt un ap-
vilkt. Še mēs gan nepaspēsim iztir-
zāt tos pierādījumus, kas runā par
labu vienlaulības ģimēni. Teiksim
vienīgi to, ka ģimenes galvenā tikuma
mīlestības nepareizā izpratne rodas no
tam, ka tagad ģimēni dibina
galvenām kārtām tikai uz
kaislībām, un kad kaislību
skurbulis ir pāri, tadsākas
jaunu piedzīvojumu meklē-
šana. Nē, ģimēnē galvenais nav
kaislība, bet solījumu, pienā-
kumu un uzticībāsturēšana.
Un tas pierāda, ka ģimēnē pirmā
vietā vajaga būt garam, bet
nevis miesai!

Tagad pāris vārdus par skolu.
Arī skolā novērojams pagurums. Pirm-
skolās un pamatskolās ir fizisks, vidus-
skolās — garīgs pagurums. Bērnu
pirmskolās un pamatskolās pagurst
tamdēļ, ka mēs tagad bērns sūtam
pārāk agri skolā un nepiegrīžam
vēribu bērnu fiziskai attīstībai un vese-
lības kopšanai. Mazie bērni jau pārāk
agri tagad tiek sūtīti skolā, kur viņiem
sāk mācīt to, kas vēl nav pieejams
bērna izpratnei. Tamdēļ no fiziskā
(miesīgā) paguruma pirm- un pamat-
skolās izbēgsim tikai tad, ja nodar-
bināsim vairāk bērna ķer-
meni, nekā garu. Tas panākams
ar vingrošanas, rotaļāšanas un vispāri
fizisko audzināšanu. Daudz labāk ir,
ja bērns vesels, nekā ja viņš jau zin
reizes rēķinu un ir slimīgs. — Ja
pamatskolās un pirmskolās ir miestīgs
nogurums (t. i. bērnu neveselība),
tad vidusskolās — garīgs pa-
gurums. Novērojumi liecina, ka
tagadējā vidusskolnieka darbs un uz-
devumi ir gandrīz uz pasi šaurāki
nekā ap 1912. gadu. Mūsu personīgie
salīdzinājumi, ņemot īpaši Rīgas vidus-
skolnieka uzdevumu daudzumu, lie-
cina, ka tagadējā vidusskolnieka darbs
ir tikai 59—60% no pirmskaja vidus-
skolas audzēkņa darba. Bez tam, taga-
dējā vidusskolnieka sekmes visos sko-
las priekšmetos ir nesalīdzināmi vājā-
kas par pagājušo laiku sekmēm. Ar
ko tas izskaidrojams? Bez šaubām te
jāņem vērā viss laikmeta pagurums,
visas sabiedrības garīgais nespēks, kas
tādā vai citādā formā sagaida arī
skolas dzīvi, bet ar to vien jautājums
par pagurumu vidusskolā nav izsmelts.
Galvenais ir tas, ka tagadējā vidus-
skola vairāk izkopj audzēkņa, ja tā

varētu izteikties, reālo, mazāk ideālo pasauli. Ja cilvēks sastāv no gara un miesas, tad arī abus vajaga izkopt un audzināt. Bet tā tas nav. Mūsu vidusskola ļoti pavirši skatās uz to, kas cilvēkam vistuvākais, proti uz garu, dvēseli. Mūsu vidusskolās ir liels priekšmetu daudzums; tur matemātika visdažādākos veidos, dabas zinātnes, vēsture, valodas, t. i. viss, kas cilvēku tuvina reālajai, materiālajai pasaulei, bet trūkst filosofijas, loģikas, un tādiem priekšmetiem kā psiholoģija ierādīta pavisam nožēlojama vieta, bet ētika un reliģija — pieder neobligatoriskajiem priekšmetiem. Te var iebilst, ka ja ievēdīs arī šos priekšmetus, tad programmas būs nesamērojami lielas un pārpūlēšanās vēl smagāka nekā tagad. Gluži pareizi, bet nedrīkst taču programmu sašaurināšanu izdarīt uz sirdsprāta izdaiļotāju priekšmetu rēķina. Un tagad lai atļauts jautāt, kas ir svarīgāks un nepieciešamāks dzīvē — zināt un pierādīt, kam līdzinās bumbas tilpums, ko māca matemātika, vai zināt kāds ir dzīves mērķis, kas cilvēks pats un viņa uzdevums, ko māca filosofija? Kas ir no lielāka svara — zināt, vai kamdēļ nav jāmelo, kā jādzīvo, lai mūsu dzīve būtu sev un citiem par svētību, ko māca ētika, — vai zināt kādā gadā dibināta Roma u. tml., ko māca vēsture. Tājāk, — kas ir svarīgāk, zināt dažādas ķīmijas formulas un vielu savienojumus, ko māca ķīmija, — vai zināt — kā pareizi jādomā un kādi ir pareizas domāšanas likumi un pierādījumi, ko apgaismo loģika? Šādi un viņiem līdzīgi fakti pierāda, ka mūsu vidusskola nemāca audzēkņiem to, kas cilvēkiem vistuvākais. Mūsu vidusskola pietiekoši neapgaismo cilvēka mērķus, tikumību, dvēseles dzīvi, loģisku domāšanu u. tml. Gars netiek pietiekoši audzināts un tamdēļ arī rodas pagurums. Protams, mēs neesam pret citiem priekšmetiem. Visi tie ir vajadzīgi. Bet tas vēl nenozīmē, ka šie citi priekšmeti drīkst nākt uz reliģijas, filosofijas, ētikas, loģikas un psiholoģijas rēķina. Bez tam no izglītības un audzināšanas viedokļa nav nekādi attaisnojams, ka daži no piemērotiem priekšmetiem, kas ir mūsu vidusskolās, piem. ētika u. c. ir neobligatoriski. Taisni brīnums, ka izglītības ministrija šādus trūkumus nav novērojusi. Un mēs šo uzdrošināties apgalvot, ka visiem priekšmetiem, kas tiek mācīti skolā, vajaga būt visiem vienādā stāvoklī vai nu obligatoriskiem vai neobligatoriskiem, turpretim vieni un otri skolā vienā un tai pašā laikā nedrīkst būt. Kamdēļ? Gluži vienkārši: tamdēļ, ka neobligatoriskos priekšmetus skolnieki tik labi nemācās, un arī pats skolotājs, kas tādus pasniedz, ir nostādīts nevisai ērtā lomā, jo viņam it

kā par kādiem nepelntiem grēkiem jāmaca neobligatoriskās zinības. Tā tad, lai neradītu vidusskolu audzēkņos garīgu pagurumu, ir jāmaca zinības, kas garu dara modru, bez tam šās zinības jāpadara obligatoriskas. Lai to sasniegtu, stiprā mērā jāsamazina citu priekšmetu programmas. Vairāk vietas tiem priekšmetiem, kas garu audzina un kas izsargā no garīga paguruma. Prasība pēc labākas audzināšanas mūsu skolās jau sen ir izskanējusi, bet no augšas nekas netiek darīts. Nav darīts, lai pasargātu skolu no ielas dzīves. Mūsu skolās sastopami vai visi tie paši netikumi, ko novērojam uz ielas un pasaulīgā dzīvē. Ir skolnieces, ko grūti izšķirt no pasaulīgas dāmas, ir skolnieki, kas uz ielas nereti uzvedas kā pašpuikas, vai arī ģērbjas pēc t. s. elegances noteikumiem. Ka skolniekiem apģērbu ziņā būtu vajadzīga lielāka vienība un vienādība, uz to norāda daudzi fakti no skolnieku dzīves. Piem. dažas skolnieces griežas pie saviem skolotājiem un asarām acis stāsta par to, cik liela neiecietība valdīt klase starp skolniekiem taisni apģērbu dēļ, jo katrai dota tiesība ģērbties pēc saviem līdzekļiem un apstākļiem. — Tāpat mums nav nekādas kontroles par audzēkņu dzīvi ārpus skolas. Kā audzēkņi pavada laiku ārpus skolas, par to skola neinteresējas. Tamdēļ arī nāk priekšā gadījumi, kur skolnieki triec cauras naktīs visādās ballēs, nakts klubos un lokālos. Ir zināms, ka daudzi vecāki saviem bērniem nebūt neliedz šādu dzīvi, ka kāda kundze izteicās „nav slikti, ja mans bērns sāk pazīt dzīvi.“ Ja, mēs arī domājam, ka iepazīšanas ar dzīvi ir vajadzīga, bet tikai ne ar neīstu un sliktu dzīvi. Ļoti priekšzīmīgi šai ziņā ir nostādītas dažas Jelgavas skolas, kur skolniekiem aizliegts pēc 12 parādīties uz ielas, nerunājot jau nemaz par dažādu šaubīgu vietu apmeklēšanu. Ar to arī izskaidrojams, ka Jelgavas skolnieki, kā mums vairākkārt izdevies pārliecināties, ir apvīstami citādu gara svaigumu, nekā Rīgas skolnieki. Šādas nebūšanas skolu dzīvē varētu novērst, nodrošinot audzināšanas jautājumu ar likumu. Ja jau stundu plānus un pasniedzamo priekšmetu skaitu un programmas nodrošina ar likumu, kamdēļ gan to pašu nevar darīt ar audzināšanu? Mēs no cilvēka nevaram prasīt, lai tas būtu ģenijs, bet varam gan prasīt, lai tas būtu godīgs. Godīgums ir cilvēka svarīgākā manta, un mums šķiet, ka agri vai vēlu dzīves gaitas noteicēji kļūs godīgie un spējīgie. Ja skolu beigušam jauneklīm vai jaunavai mēs prasām kādas tai zināšanas, tad ar tādu pat tiesību var prasīt: kāds tu esi kā cilvēks? Bet šī prasība atradīs piepildījumu vienīgi

gad, ja cilvēks jau no mazotnes uz cilvēcību un godīgumu tiks audzināts.

Tagad pārejām pie noguruma pārādībām mūsu valsts un sabiedrības dzīvē. Vai mūsu valsts dzīvē ir vairāk svaigums vai pagurums? Bez pārspilējuma var sacīt, ka mūsu valsti pagurums ir iestājies. Kādēļ? Aiz tā iemesla, ka valsts dzīvi vada nevis valsts politika, bet partiju politika. Bez tam personīgas intereses aizvienam ņem virsroku par vispārīgajām interesēm. Tikai apstākļu nepazinējs var domāt citādi. Partiju cīņa, šauro grupu un personīgas intereses ir tiklīdz ņēmušas virsroku, ka visas tautas, visas valsts lieta ir aizmirsta. Mēs šo domu izsakam uz novērojumu pamata. Tautā valda liels sarūgtinājums, tamdēļ ka tauta ir uz nabadzības sliekšņa. Apstaigājot piem. Rīgas nomaies esam novērojuši nevis pārticību, bet lielu nabadzību, kas vietām draud pāriet postā. Ir vietas, kur bērni dzīvo ne tikai puskaili, bet pusbadā, jo vecākiem nav līdzekļu. Esam pārliecinājušies, ka šiem cilvēkiem ir viss vienalga, kas valda, kad tikai būtu maize. Šenevar būt runa pat par mierīgo modrumu; kur tad nu vēl lai rodas garīgā dzīvība? Daudzi brīnās, kamdēļ Rīgas pilsētas domes vēlēšanās tik daudz balsu ieguvuši arodnieki un vispārī kreisās partijas. Gluži vienkārši: tamdēļ ka pieaug posts un nabadzība; bet posts un nabadzība ļaudis rodas tamdēļ, ka valsts dzīvē piem. mūsu saeimā vadošās personas cīnās ap partijas un personīgām kārbām, bet pa to laiku tauta paliek aizmirsta un nonāk nabadzībā. Bet kas ir darīts, lai novērstu trūkumu? Tā taču vairs nav laba zīme, ja cilvēks, kas grib strādāt, nevar atrast nodarbošanos. Tā nav laba parādība, ka vieni dzīvo priekos un baudās, citiem atkal pavisam nav maizes. Pie kam nekādā ziņā nebūs pareizi, ja vainu uzvelsim tikai cietējiem. Vaina meklējama vienīgi sliktā valsts politikā; un pagurums valsti stāsies tikai tad, ja partiju politikas vietā stāsies visas valsts un tautas politika. Iekams netiks salauzta partiju politika, tikmēr atdzimšana nav gaidāma. Zināms, ka partiju, šauro grupu un personīgas iekāres nekad nebūtu modušas un tik stipri iesakņojušas, ja mūsu valsts viri būtu vairāk filosofi. Bet neviens filsofs, un šē jāpiezīmē, ka galvenām kārtām filosofi (protams, ir arī āksti — filosofi un liekuļi, bet tos šē nedomājam) ir valsts mācības nodibinātāji, nav atzinis valsti partijas un grupas. Piem. pazīstamais angļu filozofs Hobbess partijas uzlūkoja kā valsti valsti, kas jau tamdēļ vien nav pielaižams, ka sagrauj valsts intereses. Vācu domātājs For-

sters partiju atzīst un saprot vienīgi kā profesionāla darba, nevis šķiras intereses. Sos nosacījumus vajadzētu ievērot arī mūsu politiķiem un valsts viriem, bet tas diemžēl tā nav. Ir novērots, ka Latvijā filosofiju nepareizi saprot, un daži cilvēki, kas skaitās mācīti un ir tautas vietnieki, tomēr filosofiju uzlūko ar sevišķu smīnu un neuzticību. Bet tas arī saprotams, jo vienīgais, ko viņi studē, ir avīzes, un zinātniskos rakstos viņiem nav nedz laika, nedz intereses iedziļināties. Tā tad, lai glābtu valsti no draudošā posta, ir jāatsakās no partijas, šauro grupu un personīgām interesēm, un jāupurē visi spēki valsts politikai. Bet lai tas notiktu, valsts viriem ir jākļūst vairāk filosofiem. Vienīgi filosofiski noskaņotais cilvēks spēj lietišķi raudzīties uz valsts un tautas lietām. Tieši valsts politikā garīgā modrība nav nekāds cits, kā kalpošana vispārības interesēm, dzīve un cīņa par valsts ideju.

(Turpmāk beigas.)

Cand. philos. Jūlijs Students

Baltijas valstu studentu atturībnieku konference.

(Turpinājums.)

Konference noklausās arī ziņojumus par studentu atturībnieku darbību atsevišķās valstīs. Igaunijā studējošo atturības biedrība — Eesti Üliopilaste Karskusütrendus pastāv jau kopš 1921. g. un apvieno apm. 130 aktīvus atturībniekus studentus. Biedrībā aktīvi līdzdarbojas daudz mācības spēku, starp tiem vairāki pazīstami profesori. Bez plašas un aktīvas darbības studējošo vidū, biedrība darbojusies arī ārpus universitātes sienām. Vasaras brīvlaikā studenti atturībnieki plašos apmēros izved atturības dienu sarīkošanu uz laukiem. Lietuvā pastāv studentu abstinēntu korporācija (dib. 1922. g.), kuja apvieno 50 biedrus. Bez tam pastāv vēl citas studentu atturībnieku organizācijas ar apm. 150 biedriem. Šis lietuvju studentu organizācijas bez tiesā atturības darba ņem aktīvu līdzdalību arī vispārīgā studentu dzīvē un ir stiprākās studentu nama būves atbalstītājas. Lietuvas studenti atturībnieki sapēmuši valsts pabalstu 5000 litu (Ls 25.000) apmērā. Kā Igaunijā, tā Lietuvā studentu atturībnieku organizācijas apvieno studentus no visdažādākam studentu aprindām un organizācijām.

Līdz ar konferences delegātiem, piedalīties L. U. studējošo atturības biedrības gada svētkos bija ieradušās Lietuvas un Igaunijas studentu atturībnieku ekskursijas. Ekskursanti iepazīs ar Latvijas universitāti, Rīgas ievērojamākām vietām, muzejiem un piedalīs L. U. S. A. B. gada svētkos. 19. februārī latvju stud. atturībnieki sarīkoja viesiem uzņemšanu savās telpās. Vakars noritēja neliekuļotā sīrnībā, tautas dziesmas skandinot un izjustās runās apliecinot istu draudzību un ticību kopējai sadarbībai. Pēc jautri pavadītā vakara ekskursanti atgriezās uz Igauniju un Lietuvu. Šim kaimiņvalstu studentu atturībnieku pāris kopā pavadītām dienām, ņemot vērā to lielo vienprātību, draudzību un gribu kopēji sadarboties, piešķirama plašāka nozīme Baltijas valstu studentības tuvināšanā. Ļoti žēl tikai, ka Somijas atturīgiem studentiem nelabvēlīgu apstākļu dēļ nav bijis iespējams uz konferenci ierasties.

A. Prāms.

Igaunijā Latvijas Universitātē

No 1927. g. oktobra mēneša Latvijas Universitātes studējošo sarakstā bija 18 studentu, Igaunijas pavalstnieki. Igaunju iestāšanās iemesls Latvijas Universitātē ir triju fakultāšu trūkums Tartu universitātē: arhitektūras, inženieru un mehanikas. Tallinnas Technikums neizlaiž diplomētus arhitektus kā arī inženierus. Lai sagatavotos arhitektu un inženieru darbam, pie kam diplomu tiesības nebūtu aprobežotas, visiem jauniem Igaunijas pilsoņiem jāmacās ārzemēs. Dzīves dārdzība un mācību izdevumi

A. Evelite.

Es zinu. . .

Es zinu, tu nenāksi tuvāk man, kaut es tev iekristu rokās kā atrisis pūpols no zara, kas tavā vāzē stāv.

Tu nenāksi tuvāk, kaut es tev atvērtos visa, kā pirmais, sen briedušais pavasara pumpurs zaļš.

Es zinu, es neiešu tuvāk, kaut tu man pasniegtu rokas, kā divus brīnišķī skaistus, zilsmaršainus cerņzarus.

Es neiešu tuvāk, kaut acis tev mirdzētu debesis, maigās pavasara vakaru debesis — Mēs paliksim tāli viens otram, kā rīta blāzma tāla no norieta sārta. —

Bet arī tuvi mēs būsim, tuvi, kā divi blakus augoši zari, kas dzer vienu un to pašu dzīvības sulu. —

Tuvi mēs būsim. Līdz mūžībai tuvi.

Izredzes. . .

L. U. absolventu bēdīgas pārdomas. (Akadem. feļetions.)

Zvēriem ir savas alas, putniem savas ligzdas, bet tam Augstskolu beigušam nav kur savu galvu nolikt. . .

Sakat, ko lai dara, ja vienā jaukā dienā atrodas uz ielas ar Augstskolas diplomu kabatā. Stāvu zemē neielidisi, ar pieri caur sienu neizskriesi, ja būsi „nedertīgs“ kara dienestā neņems, ja nebūsi apprecēta, kas tevi vairs steigsies bildināt.

Agronoms. Diplomēts grāvracis, siena plāvējs un mēslu vedējs. — „Ej nu, dēls, ar savām teorijām, aizbāz

labāk pažobeli, ar salmu kūli, lai ūdens nesūcas tavām gudrībām virsū. Brien nu vien tos tēvu tēvu dubjus dziļajā kūlī. Drenēt tu varēsi vēlāk savu ne tagad manu naudas maku. Spirts vai bencīns, traktieris vai traktors, abi deg, bet abi naudu prasa un kamēr tās tev nebūs, dēls, nelīdzēs ne sugas, ne šķirnes, ne arī tavas gudrības.“

Mežkunga muīža ir zaķis. Kas pasteidzās — noķēra, bet tagad stāvi kā neizdevīgā mastā un velti gaidi, ka kāds tev tuvumā skries. Kam labi „dzinēji“ vēl šo to nometi, bet citādi i lipas neredzēt. Met labāk bisi krūmos. Viss izmērīts, viss notaksēts, pat krūmi izskaitēti un aprēķināts, cik kur uzdīgs.

„Sanākat, sanākat. Viens liels ziepju gabals, odeses pudele, klāt vēl zobu pasta un „vīkses“ bundža un tas viss tikai vienu latu. Pašu fabrikats, Latvijā ražots. Breolins, lūpu pomāde, odekolons un smaržīgas ziepes. — Tikai vienu latu. Dodat darbu mūs-māju ķimikāliem. Universallīme. Visu ķitē, visu līmē pats kurpnieks, pats klempners; pats podu sapiēs, pats salīmē. Patentēts izgudrojums, pašu ražojums!“

— Glābjat „baltās ogle!“ „Visu ar elektrību“. Rūjienas dzelzceļš stāv. Centrāltirgus rāpo. Doles spēka sta-

cija guļ kā diploms jaunā inženiera kabatā. Neizmantotā enerģija zūd, bet Lubanas ezeru negrib vairs susināt. Pumpējot jau katru gadu ūdeni ārā, bet latus iekšā, un nu brīnās, ka līmenis kā nekrit, tā nekrit. Tikai Glūdas dzelzceļš iet gludi.

Ārsts un slimo kases. Viens ņem otrs dod naudu un slimniekus. Iegriez pirkstā, iet lai apsien. Iedur skabargu, iet lai izvelk un dzīvību arī vēl velk viens otrs „dakteris“, bet ja katru gadu pa simtam nāks jaunu klāt, tad vai nu visi paliks slimi, vai tikai ārsti.

Katru likumu var apiet ar likumu. Jo vairāk likumu, jo vairāk latu. Kur divi suņi pēc kaula ķivējas, tur trešam tas tiek. Čaumala vienam un čaumala otram par rieksta atrašanu, bet kodols juristam par taisnīgu dalīšanu. Bet jo vairāki pēc kodola tīko, jo retākiem tiek.

„Mīlie bērni neatstumjat mūs! Arī mēs reizi jauni bijām, skolotājiem palamas devām, „špikojām“ un gudrības „kalām“. Ja cita darba nav, mums ir tieksme tuvoties, spēja jūs iespaidot un par pienācīgu algu gribam jūs piegaismas vest. Tā pedagogija, psiholoģija, loģika un metodika ir visviegtākā metode lielāku izredžu iegūšanai vietu apgādē.“

Klibjānis.

Vācijā, Anglijā, Francijā un Šveicē ir vairākkārt lielāki kā Igaunijā. Valsts, kur dzīve un mācīšanās izmaksā tikpat daudz kā Igaunijā ir Latvija. Pie tam arī tuvuma ziņā ir igauņiem daudz sasniedzamāka: Rīgas attālums no Igaunijas robežas ir 4 1/2 stundu brauciens pa dzelzceļu. Latvijas un Igaunijas valstis neprasa arī viņu pavalstnieku pāriešanas gadījumā no vienas valsts otrā no viņiem maksas par pasēm un vizām un arī pasta tarifi ir abās valstīs vienāds.

Inženieru, arhitektūras un mehanikas fakultātes Latvijas Universitātē stāv uz vienāda līmeņa mācību ziņā ar ievērojamākām Eiropā tehniskām mācību iestādēm. Rīgas pilsēta ir izdevīgs centrs praktiski iepazīties ar inženieru, arhitektūras, mehanikas zinībām. Neskatoties uz izdevīgiem apstākļiem nav daudz cerību, ka tagad vēl pienāktu no Igaunijas jauni studējošie. Igaunijas pilsoņiem ir grūti Rīgā ierasties tamdēļ, ka uzņemšanas noteikumi Latvijas Universitātē ir nesasniedzami — visiem iestājejiem jāiztur pārbaudījums latviešu valodā, tāpat kā Latvijas pavalstniekiem. Bez tam ir pārbaudījumi matemātikā, zīmēšanā un fizikā, bet uz tiem pārbaudījumiem sagatavo katrā valstī vidusskolas, bet latviešu valodu Igaunijas vidusskolās nemāca. Bez pārbaudījumiem latviešu valodā uzņem Latvijas Universitātē tikai tos, kuri bija pirms kaļa vecāku kursu studenti, jeb piedalījās Latvijas brīvības cīņās.

Igaunija nodrošināja savai tautai augstākas izglītības sasniegšanu vairākas zinību nozarēs, tāpat arī viņai jāpalīdz tas arhitektūras, inženieru un mehanikas nozarēs.

Pašlaik var tikai turīgu vecāku bērni braukt Vakareiropā un no turienes atgriezties kā diplomētie arhitekti un inženieri; tikai viņi sasniedz tādos apstākļos visievērojamākās vietas Igaunijas tehniskās dzīves vadīšanā; kāds apstākļi rada mazu konkurenci tehniskā dzīvē. Daudz apdāvinātu igauņu paliek kā zīmētāji, jeb ir spiesti tehnisku zinību vietā mācīties filosofiju vai teoloģiju, kādas zinības tiek priekšzīmīgi izņemtas Igaunijas Universitātē. Igaunijas valdība varētu atvieglināt pilntiesīgo tehnisko zinību iemantošanu Rīgā ar to, ka viņa lūgtu Latvijas valdību atvieglināt iestāšanās noteikumus Latvijas Universitātē, kas attiecas uz latviešu valodu.

Studentu maksātā mācības maksa nekad nesedz izdevumus, kurus izlieto studentiem Izglītības Ministrija. Nevar jau Latvijas valdība izlietot savas summas Igaunijai, gādājot viņai inženierus un arhitektus. Ja Igaunijas Izglītības Ministrija varētu uz priekšu katru gadu segt, ievērojot studējošo skaitu, zināmas summas par tiem, kuri mācās Latvijas Universitātes arhitektūras, inženieru un mehanikas fakultātēs, tad visdrīzākā laikā būtu caurskatāms augstākas tehniskas izglītības konvencijas jautājums starp Latviju un Igauniju. Uz 5 arhitektūras, 10 inženierzinību un 10 mehanikas studentiem izlietota summa būtu apm. Ls 5000, jeb 3500 Igaunijas zelta kronu gadā. Valstu kopdarbība un tāni nozarē noslēgtie līgumi Latvijas un Igaunijas starpā runā par to, ka arī izglītības ziņā varētu zināmu koordinēšanu izvest. Šis raksts izsaka Latvijā esošās igauņu studentu organizācijas domas. Latvijā esošā igauņu studentu biedr. „ESTIA” lūdz visus, kuri ņem daļu tautas izglītības veicināšanā Latvijā un Igaunijā, atbildēt laikrakstos, cik labi izvedama un mērķi attaisnojoša ir tāda koordinācija. L. U. Igaņu studentu b-ba „Estia”.

Studentu padomes un Akadēmiskās sporta biedrības kopdarbība.

Ar lielu sajūsmu mazs pulciņš studentu dažus gadus atpakaļ nodibināja Akad. sp. b-bu! Šos nedaudzos vādāja nodoms uzturēt līdzsvaru starp garīgo un fizisko, audzināt etisko un estētisko cilvēku, piekopjot sportu ideālā garā. Jau no paša sākuma jaukajiem nodomiem ceļā stājās līdzekļu trūkums. Tāpēc darbību neizdevās nostādīt tā, lai viņa saistītu plašas stu-

Prof. chev. Fabio Zanetti Consul de S. M. le Roi d'Italie.

Itaļu dziedāšanas studija un studenti.

Rīgā pastāv jau vairākus gadus itaļu dziedāšanas studija. Tā uzstādījusi par savu mērķi sagatavot spējīgus solistus un koristus šajā mākslā. Pagājuši nedaudzki gadi un studija ir uzrādījusi tiešām lielas sekmes. Šīs sekmes sevišķi spilgti audzēkņi uzrādīja 1927. g. pavasarī savā audzēkņu vakarā. Studiju vada prof. chev. Fabio Zanetti. Pateicoties viņa gādībai studija izrāda sevišķu pretimnākšanu studentiem. Tā kā katrs students var izglīties un apmeklēt pilnīgi par brīvu koristu klasi. Parējās klasēs resp. solistu klasēs materiālā ziņā studentiem ir liela pretimnākšana.

Studiju ir apmeklējuši liels skaits audzēkņu. Starp tiem ir izglītojušies un papildinājušies vairāki pazīstami mākslinieki. Studija sadalās solistu un koristu klases. Mācības kori-

stu klasēs notiek svētdienās, bet solistu darbības vakarā. Studija tiek arī subsidēta no Itālijas valdības. No Itālijas studijai izsniegtais pabalsts tiek izsniegts trūcīgajiem un spējīgajiem studijas audzēkņiem, lai tie varētu apmeklēt studiju bez atlīdzības.

Attiecīgu stipendiju audzēkņi saņem uz sacensības resp. konkursa principu pamatiem. Tiek sastādīta attiecīga komisija no pazīstamiem sabiedriskiem darbiniekiem un māksliniekiem, kuri attiecīgo skaitu stipendiju izlemj pēc attiecīgas sacensības. Studijas, kā jau minējām, vada Prof. chev. Fabio Zanetti Consul de S. M. le Roi d'Italie. Studija iesāk savu darbību viena laikā ar Universitāti un darbojas ar apmēram tādiem pat pārtraukumiem resp. brīvlaiku un svētku dienām.

V. K. — Erasmus.

dentu masas. Daudzi studenti — sportisti atrada par izdevīgāku iestāties citās labākos apstākļos esošās sporta organizācijās. Neapņāca arī fiziskās audzināšanas un veselības kopšanas katedra dibināšanu, kas dotu studentiem nepieciešamās teoretiskās zināšanas. Velāk mēģināja ievest fiziskās audzināšanas instruktora posteni, bet Saeimes budžeta komisija stripojusi tam paredzētos līdzekļus. Lielu pretimnākšana izrādīja Universitātes Saimniecības komisija piešķirot telpas un izsniedzot zināmas summas pabalstam. Tomēr to nebija pietiekoši. Sporta dzīvei trūka arī vispārējās studentu lietas rakstura.

Radās doma par kopdarbību ar Studentu padomi. Lidzīgi jautājums bija ievirzījies arī agrākos gados ļoti klusā Stud. pad. Sporta komisijā. Š. g. 22. febr. uz Akad. sp. b-bas ierosinājumu notika kopēja apspriede. Vienojās, kā akadēmisko sportu uz priekšu vadīt St. p. Sporta komisija gādājot par līdzekļiem un fiziskās audz. un sporta pieejamību visiem studentiem.

Sporta komisija jau uzmetusi darbības virzienu un izstrādājusi pagaidu darbības budžetu Ls 3984 apmērā. Komisija nodomājusi pieaicināt arī vienu no Universitātes spēkiem. Pilnīgi noorganizētu darbību uzsāks ar 15. sept. š. g. Pamatā būs līdzšinējās Akad. sp. b-ba sekcijas, kuru darbību izveidos, kā arī dibinās jaunas.

Cik zināms dažas studentu organizācijas nodomājušas ievest obligatorisku fizisko audzināšanu. Šis nodoms apsvēcāms. To vajadzētu darīt Studentu padomei attiecībā uz visiem studentiem, varbūt izņemot tagadējos vecākos kursus, kur maz ko varēs panākt.

H. A. BRIEGER, K/S
Lavandulas ziepes
Ļoti atspirdzina.

tipu pateicoties tikai sev, savam talantam, darbam, kūšīgošai enerģijai un mākslas mīlestībai Ciniņies un uzvarējis. Šo cīņu un uzvaras gaitas tad arī apgaismo Kaktiņa monogrāfijā, kā uzlicēta sarakstīt komp. Jānim Zālītim, Alb. Prandem un Pāvīlam Gruznam. Savai goda dienu Kaktiņš izvēlējies Vagnera „Skrejošo liolandietī”, kur dziedās titulomā.

S. V. Moma „Atjautīgā sieviete” Nacionālā teātri.

Viegla žanra 3 cēl. komēdija, kurā autors bez sevišķas atjautības mēģina traktēt ģimenes problēmu. — Viss atkarājas — kā nospēlē. Un tiešām rež. E. Feldmanis izveidojis reti noskaņotu un viegli rītošu salonkomēdiju. — Vai Dr. Smitam līdzīgs „ārzemju” režisors mums tik ļoti ir vajadzīgs (Atcer. „Sapnis vasaras naktī”)?

Lielā mērā izrādes labo izdošanos sekmē titulomas tēlotāja Lilijs Stenģels (Konstante). — Gaišs smāids, viegla ironija, eleganta kustība un brīnīši pasniegta fraze!

Ipatņējus un līdzvērtīgus tēlojumus dod pats E. Feldmanis (Middletons, viņas vīrs), Ānta Klīnts (Marija — Luīze), Jūlija Skaidrite (Mrs Kalvers), Paula Baitābols (Marta) u. c.

Il A. Ikvaldieša (?) tulkojums bez pretensijām.

I. Izrāde nav stiepta un to var noskatīties ar patīku, bet dažs labs, varbūt, var arī mācīties, kā ģimenē jādzīvo, lai būtu laimīgs.

K. Jēkabsons „Zultana harems” Dalles teātri.

K. Jēkabsons ir viens no mūsu visražīgākajiem rakstniekiem, bet līdz ar to lielai viņa darbu daļai paliek gadījuma raksturs.

Lai literatūrā un mākslā vispār — gūtu paliekošu vietu, bez talanta nepieciešama vēl dziļa intelīģence, koncentrācija, spilgtums, garīgs līdzsvars un jo sevišķi — paškritika. Minēto īpašību vārdā, tāpat kā citiem mūsu rakstniekiem, K. Jēkabsonam dažu labu reizi var ko pārnest.

Ir jau grūti, ja ir jāraksta ne tikai tad, kad „gars to liek”, un ja nav iespējams steigā uzskicēto pilnīgi noslīpēt un novērtēt, jo jāraksta ir arī, lai tikai uzturētu eksistenci (Mūsu rakstnieki maizes ziņā tālu vēl nav apskaujami!). Bet tomēr nekad sevi nedrīkst izsvaidīt —, tā sakot — pārdot un censties izpatikt daudzgalvainā lasītāju, resp. skatītāju pūļa untumainām iegribām. Literāti-mākslinieki, — tainis jūms pirmiem piekrit sargāt mūžīgās cilvēciņas un liels mākslas svēto uguni. Ar „dienišķo iztīkšanu” nodrošināties un gūt no lielās masas aplausus jau ir tik viegli — tik paglaimojat! — Bet neaizmirstat, ka lēti pirkto, kā mirkļa skranda, viegli arī aizmet. — Būs bēdīgi, ja mūsu literātiem sāks aptrūkt dziļās personības gara cildenības un nosvērta pašlepnuma. . . Tādas nelāgas domas rodas vērojot mūsu jaunākās rakstn. parādības un daudzu autoru pirmo jautājumu: „Vai tikai publikai patīks?”

„Zultana harems” ir daudz ļoti brīnīšķu elementu — intriģējoša fabula — divu kulturu sadursme un uz šī tona cilvēks ar savām mūžam nemanīgām kaislībām — mīla — naids — prieks un dzimšana — nāve. Ko vēl var vairāk vēlēties dziļi cilvēciskai traģēdijas izveidošanai! — Bet tainis veido! un celt K. J. šoreiz nav spējis. . .

Dalles teātra inscenējumā — izdomas, dzīvības, krāsainības un reti noskaņotās kompozīcijas dēļ — jāatzīst par sezonas labāko. Piem., ainas — Londonas kabarē un zultana harems (par deļām vizuiztākaļais kompliments — F. Ertneris!), jachta, zultana kaļa nometnē u. c. Dekorācij-gleznotāja O. Skulmes māksla tur (dekorācijas un kostīmi) liek atplaukt tūkstots un vienas nakts burvība. Ar labu gaumi un prasmi B. Sosārs veido noskaņu. Piem., motīvi — dzezs, mīlas tvīksmes pilnā dziesma harems, tad — „Mēs ejam, mūs aizved mums nezināms ceļš” u. c.

Visam uzvedumam Ed. Smilģis dod trauksmainu tempu. — Nepilnās 3 st. — 30 ainas! Atjautīgi izmantoti sānu priekšskari un dibena telpa (vertikālā plāksne un perspektīve). Ar kontrastiem izceltas ainas īpatnības — spēks un melodija. — Ed. Smilģis (zultans) katrā darbā meklē un mēģina ielikt vērtību, grib to padziļināt, iedot dvēseli. Ja pret viņu kā aktieri reizi reizēm var celt iebildumus, tad viņa personības piemin, īpašības to pilnā mērā izpērk.

Galvenās lomās — Em. Viesturs (Pānsi Langham), J. Simsons (viņas tēvs). K. Veics Lilita Bērziņš u. c., bet sevišķi atzīmējama no jaunajiem — vijģuma un skaidrā toņa dēļ — L. Amerīka.

Teicama lieta ir skatītājam aprādīt lūgas pamatmotīvus (skat. ielūgumu uz pirmizrādi), bet recenzentam gan grūti nākas konkurēt pašu D. t. direkciju teātra slavināšanā.

Jūl. Stabulnieks.

Mūsu lielo dramatiķu godināšana.

Nacionālā teātri, trešdien, 7. martā notika pirmo reizi Adolfa Allunana skatuluga „Lielpils pagasta vecākie”. Pirms izrādes svīnīgā aktā atklāja Ad. Allunana, R. Blaumaņa un J. Raiņa bistes.

„Lielpils pagasta vecākos” ar istu vecmeistara prasmi bij iestudējis rež. A. Mierlauks, un publika izrādī saņēma ar neviltošu patīku. Teātra lietu speciālisti teica — tam Ad. Allunanam jau ir tūri Šekspriskrs ķēriens! — Labus mūsu senenās pagātnes tipus izveidoja A. Mierlauks, B. Rūmnieks, T. Podnieks, T. Valdšmits, M. Riekstiņš, J. Skaidrite, J. Šaberts, K. Lagzdīns u. c.

Pirms izrādes bistes atklāja pils galva Andersons, vēl runāja izgl. ministris prof. Tentelis, Nac. teātra dir. Art. Bērziņš un godināto dramatiķu vārdā atbildēja dzejnieks J. Rainis. — Runās uzsvēra, ka Ad. Allunans, Rūd. Blaumanis un J. Rainis ir mūsu teātra mākslas lielie stūrakmeņi un mums nākas turēt cieņā mūsu lielos gara darbiniekus, mums vajag savu kultūras tradīciju. — Diēna pagātnē veido lielu tagadni un tā vedis mūsu tautu uz skaidru nākotni. — Jūl. St.—

„Dainas” kora III. Daļu vakars 18. martā Konservatorijā. Programmā dziesmu pirmatskaņojumi, Bijetes dabūjamas Konservatorijā.

Ieraujot visus stud. fiziskās audz. darbā, to varēs labi veikt, tikai ja būs pašiem savs laukums un vingrotava. Varbūt tas prasīs daudz darba un pašuzpurēšanās, bet tāpēc mēs nedrīkstam apstāties.

Vēl jāizrāda uz kādu svarīgu jautājumu. Vismaz dažās sekcijās vajadzēs organizēt grupas dažādos laikos. Viņās nepieciešama liela kopības apziņa un disciplīna, citādi nodarbošanās nebūs regulāra un tās sairs. Tāpēc vēlam, lai vismaz viņu vairums jau būtu ciešas vienības. Tādas varētu dot sevišķas studentu organizācijas. No veselās stud. organizācijas pastāvoša vienība ņemtu daļu visās sekcijās. Līdz ar to sports nebūtu vairs vienpusīga cenšanās pēc sasniegumiem godkāribas dēļ, bet ceļš uz vispusīgu attīstību.

Par visām lietām neaizmirsīsim garīgo fiziskajā, jo fiziskā cilvēka vislielākā vērtība tā, ka viņš ir garīgā nesējs.

A. Nusbergs.

Literatūra un māksla.

Aronu Matīsa jubileja.

„Valdības Vēstneša” redaktors Aronu Matīss 12. martā svīn savu 50 gadu žurnālista darbības jubileju un 70. dzimšanas dienu. Jubilejas gadījumā latvju rakstnieku un žurnālistu arod biedrība sarīko viņa godināšanu. Arons dzimis 1858. g. Bērzonas Brenčenos. Ilgi strādājis kā skolotājs. 1888. g. uzaicināts par „Dienas lapas” red. locekli, 1895. g. sāk strādāt pie „Austruma”. 1901. g. sāk darboties „Vārda” redakcijā, pēc tam „Rīgas Avīzē”. No 1910—1917. g. vada „Dzimtenes Vēstnesi”, un no 1920. g. sāk vadīt „Valdības Vēstnesi”.

Visos savos rakstos viņš ir notelkts nacionālās idejas paudējs. Viņa ievērojamākie darbi ir: Etnografiskās ziņas par latviešiem, Kronvalda „Tautisko centienu” tulkojums, latvju tautas dziesmu krājums, Valdemara monogrāfija, vairāki apcerējumi par tautsaimniecību, pārskats par latvju preses 100 gadu darbību u. d. c. Viņš bijis arī viens no ievērojamākajiem no centīgākajiem darbiniekiem Latviešu b-bas derīgu grāmatu nodalā. Nepagurstošam darbiniekam varam novelēt tikai visu labāko strādājot tautas un dzimtenes labā.

Adolfa Kaktiņa 25. g. darba atceri

atzīmēs 17. martā Nacionālā operā. Jubilejas sarīkošanā ņem daļu nevien mūziķu un dziedātāju organizācijas un iestādes, bet arī pārstāvji no rūpnieku un armijas aprindām un vairākas privātpersonas.

Jubilejas komiteja nodomājusi lūgt ministru kabinetu un Kultūras fondu ņemt vērā Kaktiņa lielos mākslinieciskos nopelnus un izcīlo vietu mūsu dziedātāju saimē. Kaktiņš ticis par Kak-

Universitātes ziņas.

Universitātes padome.

L. U. padome 22. febr. sēdē ievēlēja prof. J. Plāki par dekanu filolog. un filos. fak. līdz mācības gada beigām prof. A. Tenteļa vietā, kas iecelts par izglītības ministru. Doc. E. Blesem apstiprināja piešķirto doktora grādu. Lauks. fak. par privātdocentu ievēlēja P. Dermani. Apstiprināja kā studentu padomes pārstāvjus Univ. padomē, Andr. Puscepuri, Auseklī Restbergu un Irmu Jansonu, studentu tiesā Kārlī Celmu, Marku Ozolu un Jūliju Lapiņu, stipendiju komisijā Antonu Karčevski, Peteri Medni un Jāni Jerkinu. Universitāti beiguši ar tiesību zinātņu kand. grādu Jānis Krieviņš, Heinr. Pietiņš, Tālvāldis Sanders, Kārlis Strauts, Valters Raudīts un Minna Sencipera, ar tauts. zin. kand. grādu Kārlis Tannis, Augusts Gauja, Ed. Feldbergs, ar inž. ķīmika grādu Felikss Stankevičs un ar filolog. kand. grādu Zelma Salīņa.

Latv. aptiekaru biedrība piešķirusi 400 ls divu farm. stud. zin. darbu godalgošanai par tematiem: 1) „Skuju ekstrakta pagatavošana un novērtēšana”, 2) „Standarta noteikšana opiuma preparatos, šo preparātu izmekl. metodes un novērtēšana.” J. St.

Studentu padome.

L. U. Stud. pad. 28. febr. sēdē prezidijs ziņoja, ka karnevals devis Ls 3950,29 skaidra atlikuma un ka iesniegts pilsētas valdei lūgums, lai atstāj izpriece nodokli (30 proc.) studentu nama fondam kā vienīgo palastu. Kā pārstāvji uz Angliju 1 mēn. ilgā ekskursijā izraudzīti A. Rode un Barona Jkdze. Uzdots pārstrādāt visām komisijām instrukcijas un jaunas izstrādāt dibināmai pašvaldības kasei un darba birojam. Sporta komisija paredzējusi ierīkot treniņus „Marsā” un Imkas lauk. instruktoru vadībā. Karalauču studentus ar pretvizīti apciemojuši pārstāvji Rempe un Raiska un nodibinājuši labas attiecības ar Prūsijas studentiem. Pieņem izdevumu un ienākumu budžetu kopumā Ls 87,425,66, grāmatnīcas budžetu Ls 16,000.—, virtuves Ls 384,600.—, nama Ls 22,529, stud. dienu Ls 16.00.— „Progresīvo” iesniegumus par stud. padomes pārskatu drukāš., bezmaksas pusdienu izsniegšanu 30 studentiem noraidīja, kā arī atstāja bez ievēribas ierosinājumu par pašvaldības nodokļa Ls 1 atcelšanu. J. St.

Stud. pad. prezidija sēde.

Pēdējā prezidija sēdē tika pieņemts lasttavas komisijas budžets — 1200 Ls. Minētā summa kompleksējas no atturības biedrības ziedojuma — 500 Ls, virtuves komisijas budžeta, — lasāmajam galdam — 300 Ls un pārējie Ls 200 no rezerves fonda. Izdevumi sekoši: 600 Ls žurnālu un laikrakstu iegādāšanai, 300 Ls apkalpošanai, un 300 Ls iekārtai. Lasītavu projektē ierīkot vir-

tuves telpās — Tērbatas ielas pusē, verandas daļu, uz garderobes pusi nodalot ar aizkariem. Lasītava būs pieietama vienīgi studentiem. J. V.

Pābaudījumi un klauzuras.

Pie Prof. Dr. art. ing. A. Vitola: 10. martā pārbaud. stiprības mācībā, 17. martā klauzura statikā, 24. martā pārbaud. hidraulikā un kinematika-dinamika, 31. martā pārbaud. statikā. Pārbaudījumi un klauzuras notiks plkst. 13. 23. klauzura.

Doc. Siksne š. g. II. semestri eksaminēs ceturtdienās no plkst. 3.15. pēc p. Doc. Malvess eksaminē ik piektdienas, iepriekš jāpierakstās runas stundās pirmdienās un trešdienās no 12—1.

Doc. Adamsons pārbaudījumus noturēs trešdienās (plkst. 10.) Iepriekš pierakstīšanās runas stundās.

Akademiskā dzīve ārzemēs.

Parizes kongress 10. C. J. E. Padomes sapulce.

10. C. J. E. sapulce notiks no 11. līdz 24. augustam š. g. Parīzē. Šini laikā paredzēts sarīkot vairākas ekskursijas: uz Versaļu, Havru, Rambouillet, Reimsu un citur.

Francijas Studentu padome liek priekšā 15 dienas pēc kongresa slēgšanas izdarīt veselu ekskursiju un ceļojumu seriju pa Franciju, starp citu uz Turinu (châteaux de la Loire), un Overņu. Paraleli oficiālai programmai Francijas Studentu Padome organizēs ceļojumu pa visiem Francijas apgabaliem: Bretaņu, Dofinē u. c. Cerams, ka ekskursijas notiks tik izdevīgos apstākļos, ka šī ceļošana studējošiem izmaksās lētāk nekā brīv-laika pavadīšana viņu pašu dzimtenē. J. V.

Ārstu pārpilnība Vācijā.

Vācijā patlaban skaitās 40.000 ārstu un vismaz ceturtdaļa daļa no tiem esot bez darba. Arī pārējie pelnot caurmērā ap 8000 latu gsdā. Jo Vācijā gandrīz katrs cilvēks pieder pie slimo kases. Ārsti grib, lai augstskolas uz vairākiem gadiem pārtrauktu studentu uzņemšanu medicīnas fakultātēs, jo Vācijai pietiekot ārstu 10 gadiem.

Polija.

Polija atrodas patlaban vēlēšanu cīņu lielākā karstumā. Valdība rīkojas ar opozīciju ļoti nesaudzīgi. Izcēlusies arī asiņaina sadursme ar Varšavas politehniskā institūta studentiem. Vairāk studenti ievainoti un daudz apcietināti. — Sakarā ar sadursmi starp nacionālās partijas studentiem un policiju 29. februārī, visi Varšavas augstskolu studenti izsludinājuši vienas dienas protesta streiku. Streikotāju grupas ieņēma visu augstskolu ieejas, lai neielastu ekās streiklauzus. Tomēr ieejas augstskolās atbrīvoja kadeti. Izglītības ministrs bij izdevis rīkojumu par politehnikas slēgšanu; universitātē tomēr darbiem vajadzēja turpināties. Studentus — valdības piekritējus, kuji bij

K. Vilciņš.

Pie loga man
vejš un lietus grabinās.
itkā balss tur skan
kādreiz nakti dzirdēta.

Draugs! Vai tu iz tālām dienām
manim senu ziņu sūti, —
lai to teiktu man tik vienam
ko tu tagad atkal jūti? . . .
Nē, ak nē! Tas viss tik māji
ko man vejš un lietus teic. . .
gulstas pāri miglas slāņi —
dvēsele velti sapņus sveic. . .

J. Kasparovičs.

Lietus muzikas taktis.

Kad lietus brāž strauji pār namiņu klaidiem
Un peļeki vēji dzied paspārnēs žēli,
Tev atlido sāpīgi sērijiem smaidiem,
Ar melngaru spānu vēciņiem slaidiem,
No bijušām nedienām senseni tēli. . .
Un raudāt tad gribas un apkāpt tos. . .
Un grimt ar tiem sendienu atvaros, —
Lai mirdz tad tur as'ras un sāpes deg kvēli:
Caur viņām tik var visuskaistākos
Rast mirkļus un sapņus gaišākos.

Abeltiņa Ziedonis.

Tālie zvani.

Klau, kā sēri tur tālumā zvana,
Skumīgs un lēns kāds bergājiens iet.
Smaga un sāpīga elso sirds mana. . .
Kā gan lai dvēse vairs varētu smiet?
Liekas nu dzīvē tik tukšs viss un mocīts,
Dzirdu ka tumša balss klusi kur vaid. . .
Noliecas bērziņš no vējaukas locīts,
Acis tik velus vēl jojojām gaid.
Vien tikai klusi kāds pulkstenis zvana,
Ejam vēl bergājiens bezgalīgs šķiet.
Ak, kā vēl sāpes sirds nodrebās mana!
Mūžībā vai man ar jāiziet jau! . . .

ieņēmuši vietas auditorijā, streikotāji
daudzos gadījumos piespieda atstāt
vietas. Art. O.

Somija.

Somijas studentu padome ziņo, ka
— studentu padome (Suomen Ylioppilaskunta ar šī gada sākumu tiek pārdēvēts par Yliopiston Ylioppilaskunta (studentu padome pie Helsinki Universitātes). Līdz ar šo organizācija zem jaunā nosaukuma reprezentēs visus somijas studentus.

Igaunija.

No Igaunijas studentu padomes saņemts paziņojums, ka braucienam uz Igauniju tiek izsniegti maksāšanas atvieglinājumi grupām, sākot no 5 personām agrāko 10 vietā. — J. V.

Lietuva.

Jauni akadēmiski laikraksti Kaunā. Nesen Kaunā iznāca akadēmiskai dzīvei veltīti laikraksti „Svietoč” (krievu valodā) un „Students” (lietuvju valodā). Šie laikraksti ir pirmie. Līdz šim pastāvēja vienīgi mēnešraksti vaj žurnāli. J. P.

Sports.

L. U. Akad. Sporta B-bas pilna biedru sapulce notika svētdien 4. martā. Sekmīgi darbojušās ziemas sporta sekcijas, tāpat plastikas, paukošanas un ping-pong sekcijas. Pavisam pie biedrības pastāv 7 sekcijas, kurās aktīvu

dalību ņēmuši 130 biedri. Sapulce vienbalsīgi piekrita kopdarbībai ar Studentu Padomi. Valdē ievēlēja kom. Erdmani, Tubeli un Riemi, revīzijas kom. Kazaini, Marovski un Paegli.

Redakcijai piesūtīti:

- 1) The Canadian Student vol. X 4.
- 2) Latvju grāmata № 1.
- 3) Ārpuskolas izglītība № 2.
- 4) Svāri № 7, № 8.
- 5) Dzelceļnieks № 5.
- 6) Pienaimniecības un zemkopības žurnāls № 2.
- 7) Latvijas tirgotājs № 1.
- 8) Aizsargs № 1.
- 9) Ugunskurs № 1 un № 2.
- 10) Kristīga Balss № 5.
- 11) Jaunatnes Draugs № 3.
- 12) Ed Tūtera dzeju krājums „Dvēseles siluēti”.

Vēstule redakcijai.

Rīgā, 1. martā 1928. g.
Tērbatas ielā № 1/3, dz. 21.
Tel. 29410.

Laikraksta „STUDENTS” redakcijas koleģijai.
Latvijas Universitātē.

Godātie kungi!

Sekodams Jūsu interesantajam izdevumam, šovakar ar lielu gandarījumu redzēju Jūsu „Lauku kulturelās dzīves” apskatā ievietotu ļoti plašu Centralas Izglītības Savienības darbības pārskatu.

Paldies par to! Un atļaujiet man pie tā paša izteikt cerību, ka studējošā jaunatne tuvākā nākotnē nāks talkā pie lielā, svētīgā, bet stipri vēl atmātā vai neiekoptā lidumā guļoša tautas pēckolas izglītības darba.

Studējošā jaunatne varētu taisni būt par to dzīvo saiti, par to kulturelās cīņas un sabiedriskā darba „sakarū korpusu”, kas atkal vienotu domu un izjūtu apmaiņā atkal „saradot” mūsu tautu ar viņas kultūras centriem, kas tagad stāv katrs par sevi, te indiferenti, te pat naidīgi un tāpēc — neauglīgi savās kultūras tiesībās.

Par konkrētiem studentības uzdevumiem šai ziņā esmu dažkārt domājis un man būtu prieks, ja arī Jūs vēlētos kādreizējā pārunā — vispirms intīmā, tad varbūt plašākā — pārspriest, kā atjaunot studējošās jaunatnes ieaņu tautā.

Ar patiesu cieņšānu

A. Ķeniņš

C. I. S-bas valdes priekšsēdētājs
un „Ārp. Izgl.” mēnešraksta redaktors.

„Studenta” redakcija ar gandarījumu konstatē, ka arī ārpus Universitātes esošā mūsu intelligencē sāk nobriest doma par jaunās latvju intelligences, resp. studentu ciešu kopdarbību ar tautu.

Jau trīs g. aizpakaļ jaunās latv. studentu organizācijas — vienotnes — lielajam mūsu tautas garīgās tuvināšanās darbam mēģināja pietiek praktiski. — Katru gadu savos augstos svētkos vienotnes lūko darīt kādu svētīgu darbu pašas tautas vidū.

Akadēm. dzīves laikraksta „Students” galvenais mērķis, vienmēr un visur vadoties no centieniem pēc — zinātnes, darba, skaidrības, brīvības un tēvu zemes, — ir bijis — iecietība pāri visu šķērņu un partiju dogmām un aizspriedumiem — sekmēt mūsu vienotās nacionālās kultūras uzplaukšanu un skaidrot ceļu visas cilvēces labklājībai. — Mūsu idejiskais sveiciens — Visu skaidru! — visiem, kam ir līdzīgas rūpes un nolūki.

„Studenta” redakcija.

Atbildīgais redaktors: A. Biezais

Redaktors: „Studenta” koleģija.

Izdevējs:

L. U. studentu vienotņu „VIENKOPA”

Pastāvīgi krājumā par vislētākām cenām: MANUFAKTURAS PRECES

no labākām Latvijas un ārzemju fabrikām:

Kungu uzvalku un mēteļu drānas,
Dāmu kleitu drānas, vilnas, kokvilnas
Linu audekli, pusaudekli,
Madapolams, nansuks,
Vatētas gultas segas,
Galvas lakati,
Auzamie dziedziņi,
Visi drēbnieku piederumi.

Vairumā.

Dabūjami

Mazumā.

Centralā Savienībā „KONZUMS”

Rīgā, Dzirnau ielā № 68.

Visi Studējošie,

kas grib sabiedrības acīs iegūt izcilus stāvokli, pasūta vietējām un ārgļu drānām. Lielā izvēlē kreptiņi, ševjots, marengo pavasara un vasaras sezonai, pagatavo arī no pienestām drānām.

Jaunākie fasoni, darbs zolīds, cenas mērenas

pie drēbniekiem K. MIEZIS un K. STRĒMS
(Maskavas amt. meistari)

Rīgā, Karlines ielā № 3/5

Tālr. 4-3-0-0

Doma Muzejs

atvērts svētdienās

no 11—2.

M. Grebzdēs

Dejas kursi

Grēcinieku ielā 24. Tālr. 2-1-2-8-6

Atsevišķas grupas un stundas katrā laikā.

Lasat un
izplatat
„Studentu”

Rasetnes, orig. RICHTER un c. fabr.

Logaritm. linejāli sist. „RIETZ” u. „ELEKTRO”

Zīmēj. papīrs „Schöllerhammer”

un visi citi zīmēšanas piederumi.

AUGSTSKOLAS AUDZĒKŅIEM — RABATS.

Holländer un Friedländer

dib. 1903. g. Valņu ielā 31. dib. 1903. g.

Ātra apavu izlabošana

kā arī jaunu pagatavošana par cenām zem katras konkurences.

Garantēju god. pasūtītājam par pirmklasīgu materiālu un izturīgu gliu darbu. Steidzīgu darbu pagatavo uz vietas, pasūt. uzgaidot. Laipna apkalpošana.

Amata meistars Ed. Eglīts,

Rīgā, Mazā Zirgu ielā № 3.